

**МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ ТА
ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ**

(Міненерговугілля України)

01601, м.Київ, вул. Хрещатик, 30, тел.: 206-38-44, 206-38-45, ф.: 531-36-92

E-mail: kanc@mev.gov.ua, Код ЄРПОУ 37471933

№ _____

На № _____ від _____

**Народному депутату України
Колеснікову Д.В.**

Шановний Дмитре Валерійовичу!

На виконання доручення Прем'єр-міністра України В. Гройсмана від 12.05.2017 № 16051/3/1-17 Міненерговугілля розглянуло Ваш депутатський запит щодо стану атомної енергетики України від 13.04.2017 № 17/180, адресований Прем'єр-міністру України Гройсману В.Б. та оголошений на засіданні Верховної Ради України 14.04.2017, і надає відповідну інформацію стосовно порушених у Вашому запиті питань.

Додаток: на 14 арк.

З повагою

Міністр

І. Насалик

196959

Міністерство енергетики та вугільної
промисловості України
№НД/1-33-1340 від 22.05.2017

33

- реалізувати заходи з підготовки міжурядової угоди з Чеською Республікою про співпрацю в атомній енергетиці;
- забезпечено роботу із закордонними інвесторами провідних енергетичних компаній з метою залучення інвестицій на найвигідніших умовах.

5. Що Уряд планує робити щодо спорудження Централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива?

Централізоване сховище відпрацьованого ядерного палива реакторів типу ВВЕР вітчизняних АЕС (ЦСВЯП) споруджується у Чорнобильській зоні відчуження відповідно до Закону України про розміщення, проектування та спорудження ЦСВЯП (від 09.02.2012 № 4384).

ЦСВЯП є ядерною установкою загальнодержавного значення. Замовником будівництва ЦСВЯП є ДП «НАЕК «Енергоатом».

На ДП «НАЕК «Енергоатом», відповідно до законодавства України та згідно з наказом Міністерства енергетики України від 04.04.2014 № 284, покладено функції експлуатуючої організації ядерної установки ЦСВЯП.

Техніко-економічне обґрунтування будівництва ЦСВЯП, у тому числі Оцінку впливу на навколишнє середовище, схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.02.2009 № 131-р на підставі позитивного висновку комплексної державної експертизи.

Розроблено та затверджено проект підготовчих робіт на майданчику будівництва ЦСВЯП (наказ Міністерства енергетики України від 07.04.2015 № 218).

Розроблено та затверджено проект під'їзної залізничної колії до ЦСВЯП (наказ ДП «НАЕК «Енергоатом» від 19.05.2016 № 465). Виконано робочу документацію за проектом.

Завершено проектування ЦСВЯП (стадія «П»). Виконано комплексну державну експертизу проекту ЦСВЯП (з позитивним експертним звітом) та державну експертизу з ядерної та радіаційної безпеки (з позитивним висновком).

Завершується державна екологічна експертиза проекту ЦСВЯП.

Розроблено та в основному погоджено із заінтересованими центральними органами виконавчої влади проект розпорядження Кабінету Міністрів України про затвердження проекту будівництва ЦСВЯП. Після завершення державної екологічної експертизи проекту ЦСВЯП та погодження Мін'юстом проекту згаданого НПА останній буде подано на розгляд та ухвалення до Кабінету Міністрів України.

Для забезпечення будівництва ЦСВЯП та під'їзної залізничної колії до нього Кабінетом Міністрів України ухвалено розпорядження від 05.10.2016 № 731-р «Про вилучення та надання земельних ділянок у постійне користування із зміною цільового призначення» щодо передачі ділянок для будівництва ЦСВЯП у постійне користування ДП «НАЕК «Енергоатом». Майнові права ДП «НАЕК «Енергоатом» на земельні ділянки зареєстровано у Державному земельному кадастрі.

Завершуються роботи з очищення майданчиків будівництва від рослинності.

Проведено закупівлю будівельно-монтажних робіт за проектом будівництва під'їзної залізничної колії (далі - ПЗК) до ЦСВЯП. Розпочато підготовчі роботи на майданчику будівництва ПЗК.

Завершено розроблення та розпочато виготовлення спеціального технологічного устаткування для забезпечення поводження з відпрацьованим ядерним паливом у ЦСВЯП (компанія «Холтек Інтернешнл», США).

Введення ЦСВЯП в експлуатацію (в обсязі одного пускового комплексу) очікується у 2019 році. Для цього необхідно ухвалити розпорядження Кабінету Міністрів України про затвердження проекту будівництва ЦСВЯП у травні 2017 року, розпочати основні будівельні роботи на майданчику ЦСВЯП влітку 2017 року та забезпечити належне фінансування будівництва.

Уряд надає підтримку щодо залучення ДП «НАЕК «Енергоатом» довгострокового кредиту у розмірі 250 млн дол США під державні гарантії, з терміном кредитування до 20 років, для фінансування проекту будівництва ЦСВЯП, у тому числі контракту з Holtec International.

ДП «НАЕК «Енергоатом» укладено договір з Bank of America Merrill Lynch щодо проведення процедури «дью-ділідженс» ДП «НАЕК «Енергоатом», Holtec International та проекту будівництва ЦСВЯП у цілому, визначення умов кредитування та підготовки необхідної документації для укладення кредитного договору.

Для забезпечення доправлення відпрацьованого ядерного палива з АЕС до ЦСВЯП Урядом також буде надано підтримку щодо:

- капітального ремонту залізниці на дільниці ст. Вільча – ст. Янів (у Чорнобильській зоні відчуження);
- ремонту залізниці на дільниці ст. Вільча – ст. Овруч;
- утримання у належному технічному стані залізничних шляхів загального призначення, якими буде перевозитися відпрацьоване ядерне паливо, та організації залізничного сполучення відповідно до законодавчих вимог.

6. Які інвестиційні проекти планується реалізувати у 2017 році в атомно-енергетичному комплексі?

Відповідно до Інвестиційного плану на 2017 рік ДП «НАЕК «Енергоатом» продовжує реалізацію низки проектів з капітального будівництва. Станом на 01.04.2017 НКРЕКП схвалено обсяг освоєння капітальних вкладень у сумі 1 484 млн грн (без ПДВ).

Окремим пунктом у Плані роботи Міненерговугілля України на 2017 рік, затвердженому наказом Міненерговугілля України від 20.02.2017 № 135, зазначається необхідність реалізації проекту **«Реконструкція ВРП 750 кВ для підключення лінії ПЛ 750 кВ «Запорізька – Каховська»**. Проект перезатверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.04.2017 № 251-р «Про затвердження робочого проекту «ВРП Запорізька АЕС. Реконструкція ВРП – 750 кВ для підключення ПЛ 750 кВ «Запорізька – Каховська». Коригування», відповідно до якого затверджена загальна кошторисна вартість

проекту, становить 743,9 млн грн з ПДВ. Метою проекту є створення нормативних умов видачі потужності Запорізької АЕС. Зняття обмеження видачі потужності, що становить: 700 МВт – у нормальній схемі мережі; 2000 МВт – у режимі ремонту однієї з ПЛ-750 кВ. Проект буде реалізовано до кінця 2017 року.

Ще один проект – **«Учбово-тренувальний центр. Корпус «Г» ВП ЗАЕС»** – Компанія планує завершити всередині 2017 року. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.03.2017 № 238-р перезатверджено робочий проект «Запорізька АЕС. Учбово-тренувальний центр. Корпус «Г». Завершення будівництва та прийняття в експлуатацію Запорізької АЕС у цілому. Промбудівництво. Коригування», загальна кошторисна вартість якого 729 млн. грн. з ПДВ. Реалізація проекту надасть можливість покращити підготовку та підвищення кваліфікації персоналу АЕС з метою зменшення впливу людського чинника на безпечну роботу енергоблоків, а також забезпечити навчання персоналу в умовах, максимально наближених до роботи енергоблока та моделювання аварійних ситуацій.

Важливим завданням ДП «НАЕК «Енергоатом» на етапах експлуатації та зняття з експлуатації діючих блоків АЕС є впровадження системного підходу до вирішення проблем поводження з радіоактивними відходами (далі – РАВ). Політика ДП «НАЕК «Енергоатом» із цього питання, відповідно до затвердженої Стратегії поводження з РАВ, базується на створенні на кожній АЕС комплексів поводження з РАВ, які дозволять підготувати до передання їх у власність держави на тривале зберігання та захоронення, суттєво зменшити обсяг цих відходів, раціонально використовувати обсяг їх сховищ, зменшити дозові навантаження на обслуговуючий персонал, підвищити культуру безпеки в галузі поводження з РАВ.

У 2017 році планується ввести в дослідну експлуатацію **Комплекс з переробки твердих радіоактивних відходів у ВП «РАЕС»**. Проект затверджено наказом Міністерства енергетики України від 04.05.2016 № 294. Затверджена загальна кошторисна вартість комплексу з переробки твердих радіоактивних відходів у ВП «РАЕС» становить 341,7 млн грн з ПДВ (у тому числі обладнання на суму 103,5 млн. грн. отримано за програмою TACIS).

У період 2017–2018 років також буде введено в дослідну експлуатацію **Комплекс з переробки РАВ у ВП ЗАЕС**. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.04.2017 № 239-р перезатверджено проект будівництва КПРАВ у ВП ЗАЕС, відповідно до якого кошторисна вартість впровадження КПРАВ у ВП ЗАЕС становить 662 млн грн (у тому числі обладнання на суму 168 млн. грн. отримано за програмою TACIS).

У 2017 році розпочинається створення **Комплексу з переробки РАВ у ВП ХАЕС**. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.04.2017 № 240-р затверджено проект будівництва КПРАВ у ВП ХАЕС, кошторисна вартість якого становить 1 164,4 млн грн з ПДВ.

У 2017 році наказом Міністерства енергетики та теплоенергетики від 02.02.2017 № 93 «Про затвердження проекту «Будівництво комплексу переробки твердих радіоактивних відходів (КПТРВ)» (Коригування) затверджено проект **будівництва комплексу у ВП ЮУАЕС** (кошторисна вартість проекту – 288 млн грн). У 2017 році планується закупівля установки вимірювання активності (паспортизації), яка входить до складу КПРАВ ВП ЮУАЕС, але буде використовуватися в поточній експлуатації. Реалізацію проекту в цілому планується розпочати у 2019 році.

Комплексна реконструкція системи технічного водопостачання ЮУАЕС здійснюється з метою зняття обмежень виробництва електроенергії ЮУАЕС через високу температуру циркуляційної води. Завдяки реалізації проекту додатковий річний відпуск електроенергії становитиме від 547,3 млн кВт-год (консервативні дані) до 2549 млн кВт-год (максимальна розрахункова оцінка).

Будівництво проекту здійснюється за розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.01.2016 № 49-р «Про затвердження проекту «Реконструкція системи технічного водопостачання. Робота 1-3 блоків на Ташлицькому водосховищі та бризкальних басейнах ЮУАЕС» (Коригування)». Затверджена загальна кошторисна вартість – 986 млн грн з ПДВ.

Основними завданнями **добудови Ташлицької ГАЕС** на 2017 рік є затвердження відкоригованого проекту, а також вирішення питання відведення земель під «хвостову» частину Олександрівського водосховища. За участі Компанії в розробленні «Програми розвитку гідроенергетики до 2026 року» проект добудови Ташлицької ТГАЕС внесено до програми, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.07.2016 № 552-р. На сьогодні будівництво здійснюється згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.11.2007 № 1036-р «Про затвердження проекту завершення будівництва Ташлицької ГАЕС», відповідно до якого загальна кошторисна вартість добудови ТГАЕС становить 3 377 млн. грн. з ПДВ.

7. Що Уряд планує робити щодо сталого функціонування ядерної енергетики в умовах критичного стану зростання неплатежів за вже відпущену електроенергію?

Станом на 25.04.2017 прострочена дебіторська заборгованість ДП «Енергоринок» за фактично відпущену ДП «НАЕК «Енергоатом» електроенергію становить 10,44 млрд. грн., а це 23% від річного обсягу товарної продукції Компанії, у тому числі:

- 2014 рік – 2,84 млрд грн,
- 2015 рік – 2,41 млрд грн,
- 2016 рік – 1,09 млрд грн,
- 2017 рік – 0,49 млрд. гривень.

Незважаючи на неодноразові звернення до ДП «Енергоринок» щодо укладення договорів реструктуризації заборгованості за відпущену в ОРЕ України електричну енергію, на сьогодні відсутній механізм погашення заборгованості за 2014–2016 рр.

Крім того, ДП «НАЕК «Енергоатом» не має можливості стягнути заборгованість з ДП «Енергоринок» у примусовому порядку, оскільки господарські суди відмовляють енергогенеруючим компаніям у позовних вимогах до ДП «Енергоринок» про стягнення заборгованості (за останні роки Компанією подано близько десяти позовів, жодний з яких не задоволено), обґрунтовуючи це відсутністю порушень з боку ДП «Енергоринок» алгоритму розподілу коштів.

На цей час, відповідно до п. 16 розділу XVII прикінцевих та перехідних положень прийнятого 13.04.2017 Верховною Радою України Закону України «Про ринок електричної енергії України» (від 21.04.2016 № 4493) Кабінету Міністрів України доручено протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом розробити та внести на розгляд Верховної Ради України законопроект щодо особливостей погашення заборгованості за електричну енергію, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії.

На цей час у Міненерговугілля триває робота щодо розроблення такого законопроекту, розглядаються пропозиції учасників ОРЕ щодо основних статей та положень згаданого документа.

8. Як Уряд планує забезпечити надійну роботу АЕС України в наступний опалювальний сезон 2017/2018?

Надійну роботу АЕС України в наступний опалювальний період 2017/2018 років планується забезпечити шляхом підтримки незнижувального запасу свіжого ядерного палива на рівні не менше 50% від потреби на рік, виконанням планово-попереджувальних ремонтів із здійсненням заходів щодо підвищення рівня безпеки і надійності та продовження проектних строків експлуатації енергоблоків.

Поповнення запасів свіжого ядерного палива відбувається згідно з довгостроковими контрактами з двома постачальниками: АТ «ТВЕЛ» (РФ) та компанією «Вестінгауз» (США).

Ресурс обладнання енергоблоків АЕС відновлюється під час планово-попереджувальних ремонтів (ППР), які виконуються згідно з графіком, затвердженим Міненерговугілля України.

Станом на 25.04.2017 завершено ППР на трьох з п'ятнадцяти енергоблоків АЕС. До 15 жовтня 2017 року планується завершити виконання ППР ще на шести енергоблоках АЕС. На трьох енергоблоках АЕС ремонти виконуватимуться під час осінньо-зимового періоду (далі – ОЗП) і на трьох енергоблоках планові ремонти розпочнуться наприкінці ОЗП, у 2018 році.

Прогнозний обсяг виробництва електроенергії АЕС під час ОЗП 2017/2018 року становитиме 43,6 млрд. кВт*год, що на 7% менше порівняно із фактичним обсягом виробництва електроенергії АЕС у минулому ОЗП. Зменшення обсягу виробництва електроенергії пов'язано з тривалими термінами ремонтів на енергоблоках ЗАЕС-3 та РАЕС-3 у зв'язку із завершенням їх проектного терміну експлуатації.

9. Чи розроблена державна програма з модернізації атомних реакторів і як Уряд планує її фінансувати в умовах дефіцитного стану державного бюджету України?

Державною програмою з модернізації атомних реакторів є Комплексна (зведена) програма підвищення рівня безпеки енергоблоків атомних електростанцій (далі - КзПБ), затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 07.12.2011 № 1270 (зі змінами). Термін дії КзПБ — 2012-2020 роки.

Фінансування КзПБ здійснюється за рахунок двох джерел: власних коштів ДП «НАЕК «Енергоатом» та, починаючи з 2015 року, також за рахунок кредитних коштів ЄБРР/Євратом (постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 356).

Кредитні та гарантійні угоди з ЄБРР та Євратомом на загальну суму 600 млн. євро підписано 25 березня 2013 року та 7 серпня 2013 року відповідно. Кредит надається під державні гарантії. Закони про ратифікацію гарантійних угод набрали чинності 15.05.2014. Кредитні та гарантійні угоди набрали чинності: з ЄБРР – 19.12.2014, з Євратомом – 28.05.2015.

Обсяг витрат за рахунок власних коштів ДП «НАЕК «Енергоатом», необхідних для виконання КзПБ, уточнюється щороку під час затвердження тарифу на відпуск електричної та теплової енергії, що виробляється атомними електростанціями.

Фінансування КзПБ за рахунок бюджетних коштів не передбачається, але повернення кредиту гарантується державою.

Інформаційно-довідкові матеріали стосовно стану атомної енергетики України

1. Які ключові кроки планує Уряд щодо реалізації спільно з ЄБРР програми підвищення безпеки енергоблоків АЕС?

Комплексна (зведена) програма підвищення рівня безпеки енергоблоків атомних електростанцій (далі - КзПБ) здійснюються за рахунок тарифів на електричну та теплову енергію ДП «НАЕК «Енергоатом», а також за рахунок кредитних коштів Європейського банку реконструкції та розвитку і Євратом (далі – Кредитори), затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 07.12.2011 № 1270 (зі змінами), термін дії якої – 2012–2020 роки.

Довідково: Кредитні та гарантійні угоди з ЄБРР та Євратомом на загальну суму 600 млн євро підписані 25 березня 2013 року та 7 серпня 2013 року відповідно. Кредит надано під державні гарантії. Закони про ратифікацію гарантійних угод набрали чинності 01.06.2014. Кредитні та гарантійні угоди набрали чинності: з ЄБРР – 19.12.2014, з Євратомом – 28.05.2015.

Обсяг витрат, необхідних для виконання КзПБ за рахунок власних коштів ДП «НАЕК «Енергоатом», уточнюється щороку під час затвердження тарифу на відпуск електричної та теплової енергії, що виробляється атомними електростанціями.

Обсяг заходів КзПБ чітко визначений, погоджений з регулюючим органом, вже відпрацьовані шляхи вирішення практично всіх технічних проблем, визначено технічні засоби, необхідні для цього. Для належного виконання програми ДП «НАЕК «Енергоатом» організовано роботу таким чином: видано організаційно-розпорядчі документи, забезпечено планування, фінансування, здійснюється постійний моніторинг стану її реалізації, організовано подання звітності до Міненерговугілля (щорічної, щоквартальної, щомісячної), Держатомрегулювання (щорічної, щоквартальної, щодо виконання кожного заходу програми), кредиторам (щорічної, щоквартальної), розроблена та ведеться база даних щодо стану виконання заходів, розроблено процедури внесення змін до КзПБ та плану-графіка реалізації КзПБ.

На сьогодні з 1278 запланованих до виконання заходів КзПБ виконано понад 50 відсотків. За кредитні кошти ЄБРР/Євратом фінансується закупівля обладнання для 1/3 кількості всіх заходів КзПБ, що залишилося виконати. Для оптимізації закупівлі заходи об'єднано у 54 пакети. Закупівля обладнання за кредитні кошти ЄБРР/Євратом здійснюється на засадах та за правилами ЄБРР/Євратома. На сьогодні укладено контракти за 13 пакетами, за іншими – проводяться тендерні процедури або забезпечується підготовка до них.

Виконання заходів КзПБ, особливо «постфукусімських», перебуває на постійному контролі у Міністерстві енергетики, Держатомрегулювання, ДСНС України, Кредиторів, МАГАТЕ.

Реалізація заходів з підвищення безпеки є необхідною умовою продовження експлуатації діючих енергоблоків АЕС. Термін експлуатації енергоблока продовжується регулюючим органом тільки в тому випадку, якщо рівень його безпеки відповідає діючим нормам та правилам з безпеки.

2. Що Уряд планує робити щодо продовження терміну експлуатації дев'яти енергоблоків АЕС України?

Продовження терміну експлуатації енергоблоків українських АЕС передбачено Енергетичною стратегією України до 2030 року і Комплексною програмою робіт з продовження терміну експлуатації діючих енергоблоків АЕС, затвердженою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.04.2004 № 263-р.

У рамках реалізації Комплексної програми ДП «НАЕК «Енергоатом» закладено організаційні, методичні та економічні основи для виконання робіт з продовження терміну експлуатації енергоблоків: створено відповідні структури, розроблено нормативно-технічну документацію, яка дозволяє виконувати весь комплекс робіт, здійснено попередній техніко-економічний розрахунок обґрунтування витрат, розроблено програми управління старінням обладнання і розпочато їх впровадження. Уся діяльність за цим напрямом здійснюється з урахуванням міжнародного досвіду та рекомендацій МАГАТЕ щодо підвищення проектної безпеки енергоблоків АЕС.

Відповідно до вимог нормативних документів роботи з продовження експлуатації виконуються відповідно до програми підготовки до продовження експлуатації та планів ліцензування, які розробляються та погоджуються з Держатомрегулювання для кожного енергоблока.

ДП «НАЕК «Енергоатом» має успішний досвід продовження експлуатації енергоблоків АЕС. З 2010 року вже продовжено експлуатацію шести енергоблоків (РАЕС - 1, 2 – на 20 років; ЮУАЕС-1, 2 та ЗАЕС-1, 2 – на 10 років).

Аналогічним є завдання для ДП «НАЕК «Енергоатом» на період 2017–2020 років, протягом яких необхідно підготувати до тривалої експлуатації ще шість енергоблоків.

Зокрема, у 2017 році виконується робота з підготовки до продовження експлуатації двох блоків (№ 3 ВП ЗАЕС та № 3 ВП РАЕС), у 2018 році завершується термін експлуатації ще двох енергоблоків (№ 4 ВП ЗАЕС та № 1 ВП ХАЕС).

Інформацію стосовно продовження експлуатації енергоблоків АЕС України наведено у таблиці.

Продовження експлуатації діючих енергоблоків АЕС України

АЕС	№ е/бл	Електр. потужн. МВт	Тип	Дата завершення проектного строку експлуатації	Продовження строку експлуатації
ЗАЕС	1	1000	В-320	23.12.2015	Строк експлуатації продовжено до <u>23.12.2025</u>
	2	1000	В-320	19.02.2016	Строк експлуатації продовжено до <u>19.02.2026</u>
	3	1000	В-320	05.03.2017	Виконуються роботи
	4	1000	В-320	04.04.2018	Виконуються роботи
	5	1000	В-320	27.05.2020	Планується продовження
	6	1000	В-320	21.10.2026	Планується продовження
ЮУАЕС	1	1000	В-302	02.12.2013	Строк експлуатації продовжено до <u>02.12.2023</u>
	2	1000	В-338	12.05.2015	Строк експлуатації продовжено до <u>31.12.2025</u>
	3	1000	В-320	10.02.2020	Ведуться роботи
РАЕС	1	420	В-213	22.12.2010	Строк експлуатації продовжено до <u>22.12.2030</u>
	2	415	В-213	22.12.2011	Строк експлуатації продовжено до <u>22.12.2031</u>
	3	1000	В-320	11.12.2017	Виконуються роботи
	4	1000	В-320	07.06.2035	Планується продовження
ХАЕС	1	1000	В-320	13.12.2018	Виконуються роботи
	2	1000	В-320	07.09.2035	Планується продовження

3. Як Уряд планує диверсифікувати джерела постачання ядерного палива?

Міжнародна програма з ядерної безпеки (колишня Лісабонська ініціатива), що фінансувалась Урядом США (далі – МПЯБ США), виконувалася в Україні на основі Угоди між Урядом України та Урядом США щодо підвищення експлуатаційної безпеки, зниження ступеня ризику експлуатації та посилення систем регулювання цивільних атомних об'єктів в Україні, укладеної 25 жовтня 1993 року.

За період реалізації проектів Міжнародної програми з ядерної безпеки США (1992 – 2004 роки) відкрито 72 проекти з ядерної безпеки, на які виділено фінансування на загальну суму 270 млн дол. США.

Донором програми було Міністерство енергетики США.

Офіційне оформлення Проекту кваліфікації ядерного палива для України (ПКЯПУ) розпочато з підписання 5 червня 2000 року Виконавчої угоди між Урядом Сполучених Штатів Америки і Урядом України стосовно проекту кваліфікації ядерного палива для України (Виконавча угода), в основу якої покладено:

- Угоду між Урядами Сполучених Штатів Америки і Урядом України про гуманітарне і техніко-економічне співробітництво, що підписана 7 травня 1992 року;

- Угоду між Урядами Сполучених Штатів Америки і Урядом України про підвищення експлуатаційної безпеки, заходи для зниження ступеня ризику та зміцнення системи ядерного регулювання цивільних атомних об'єктів в Україні, що підписана 25 жовтня 1993 року, дію якої продовжено;

- Угоду про співробітництво між Сполученими Штатами Америки і Україною стосовно мирного використання ядерної енергії, що підписана 6 травня 1998 року (Угода про співробітництво 1998 року).

Мета проекту: вирішення питання диверсифікації постачання ядерного палива на АЕС України.

Для цього ініційовано у рамках Міжнародної програми з ядерної безпеки США Проект WBS 4.00 «Кваліфікація ядерного палива для України» (далі – ПКЯПУ).

Технічне завдання для Проекту сторонами узгоджено 20 червня 2000 року. На підставі вищезазначених документів Проект зареєстровано у Мінекономіки України.

Проектом передбачається розроблення та постачання на АЕС України альтернативного ядерного палива, сумісного з паливом російського виробництва (ТВЕЛ) у складі змішаного паливного завантаження активної зони реактора на пілотному енергоблоці №3 ЮУАЕС.

Проект виконувався у два етапи. У рамках першого етапу передбачається створення Центру проектування активних зон реакторів, підготовка персоналу,

виготовлення і постачання для дослідної експлуатації на блоці № 3 ВП ЮУАЕС перших шести ТВЗ виробництва компанії «Westinghouse» (цей етап завершено).

На другому етапі виготовлено та поставлено в Україну одне повне перевантаження активної зони реактора (42 ТВЗ) на енергоблок №3 ЮУАЕС.

Зобов'язання США:

- 1) передавання українській стороні технології проектування ядерного палива, активних зон реакторів, аналізу ядерної безпеки й ліцензування;
- 2) проектування, ліцензування, виготовлення, перевезення та інженерна підтримка, пов'язані з постачанням шести головних випробувальних ядерних паливних збірок для активної зони реактора третього енергоблока Южно-Української АЕС;
- 3) візуальне обстеження головних випробувальних збірок після опромінення на проммайданчику ЮУАЕС;
- 4) проектування, ліцензування, виготовлення, перевезення та інженерна підтримка, пов'язані з постачанням ядерного палива для одного повторного завантаження активної зони реактора блока № 3 ЮУАЕС;
- 5) підготовка і стажування на робочому місці українських спеціалістів на майданчику підрядника у США.

Зобов'язання України:

- 1) надання збагаченого гексафториду урану для виготовлення партії повторного завантаження з доправленням його у пункт, погоджений виконавчими представниками у письмовій формі;
- 2) заснування і підтримка Центру проектування активних зон реакторів (ЦПАЗ) як української організації, відповідальної за проектування ядерного палива і активних зон реакторів та відповідні питання ядерної безпеки й ліцензування ядерного палива;
- 3) відповідальність Мінпаливенерго України за взаємодію з відповідними українськими організаціями з метою надання Міненерго США, його працівникам, підрядникам та їхнім представникам можливості для отримання інформації про реактори, необхідної для реалізації проекту, а також для ввезення та вивезення з України обладнання, майна, необхідних матеріалів і надання послуг, потрібних для виконання проекту.

Термін виконання: липень 2000 року – 2015 рік.

Фінансування Проекту з боку США: на реалізацію проекту виділено коштів на суму 45,8 млн дол. США.

Фінансування Проекту з боку України: загальні витрати ДП «НАЕК «Енергоатом» на постачання компанії Westinghouse Electric Sweden AB (м. Вестерос) збагаченого гексафториду урану становили 42,32 млн. дол. США.

Відповідно до положень Виконавчої угоди відповідальним за реалізацію Проекту кваліфікації ядерного палива для України в цілому визначено Міністерство палива та енергетики України (Мінпаливенерго) і Міністерство енергетики США (DOE).

Бенефіціаром за Проектом є Мінпаливенерго України.

Реципієнтами за Проектом визначено ДП «НАЕК «Енергоатом» і Національний науковий центр «Харківський фізико-технічний інститут» (ННЦ ХФТІ).

Для науково-технічної підтримки робіт, що виконуються в рамках Проекту, та отримання переданих американською стороною технологій проектування ядерного палива і активних зон, при ННЦ ХФТІ створено Центр проектування активних зон реактора (ЦПАЗР).

Відповідальним виконавцем робіт за Проектом з американської сторони призначено Тихоокеанську північно-західну національну лабораторію (PNNL).

Як проектувальника і виробника альтернативного ядерного палива для ВВЕР-1000 у рамках Проекту визначено компанію «Westinghouse».

Результати за першим етапом (2000–2005 роки):

1. Створено Центр з проектування активних зон реакторів (ЦПАЗ), який укомплектовано кваліфікованим персоналом, що пройшов відповідне навчання в США. До ЦПАЗ передано обладнання та розрахункові програми, отримано ліцензію на виконання робіт.

2. Виконано роботи з обґрунтування сумісності тепловиділяючих збірок (ТВЗ) виробництва Росії (ВАТ «ТВЕЛ») та США (компанія «Westinghouse») в умовах експлуатації «змішаної активної зони» енергоблока № 3 Южно-Української АЕС.

3. Забезпечено ліцензування пілотних паливних збірок виробництва компанії «Westinghouse» та отримано дозвіл регулюючого органу України на їх установку в активній зоні реактора енергоблока № 3 Южно-Української АЕС.

4. Альтернативне ядерне паливо у кількості шести пілотних ТВЗ виробництва «Westinghouse» поставлено на майданчик Южно-Української АЕС у червні 2005 року, пройшло вхідний контроль та завантажено для експлуатації у складі 17-го завантаження енергоблока № 3 Южно-Української АЕС під час ППР-2005.

5. Введено у дослідно-промислову експлуатацію систему моніторингу активної зони реактора в умовах «змішаної активної зони» (БІКОН), яка поставлена США у рамках Проекту.

Перший етап Проекту завершено після чотирирічної дослідної експлуатації шести ТВЗ у складі змішаної активної зони енергоблока №3 ЮУАЕС.

Другий етап Проекту (2005–2015 роки):

Другий етап розпочато з урахуванням позитивних результатів інспекційного огляду стану шести пілотних дослідних ТВЗ після закінчення їх чотирирічної експлуатації в реакторі енергоблока № 3 Южно-Української АЕС. У ППР-2010 здійснено завантаження 42 ТВЗ у складі перевантажувальної партії свіжого ядерного палива виробництва «Westinghouse» до активної зони енергоблока № 3 Южно-Української АЕС.

Передбачене проектом науково-технічне супроводження експлуатації палива «Westinghouse» на енергоблоці № 3 Южно-Української АЕС здійснюється Центром проектування активних зон за договором ДП «НАЕК «Енергоатом» з НТК «ЯПЦ» ННЦ «ХФТІ» (Науково-технічний комплекс «Ядерний паливний цикл» Національний науковий центр «Харківський фізико-технологічний інститут»), фахівців якого підготовлено компанією «Westinghouse».

Результати успішної реалізації проекту міжнародної технічної допомоги «Кваліфікація ядерного палива для України» взято до уваги при подальшому співробітництві України з компанією «Westinghouse» та під час укладення комерційного контракту на постачання ядерного палива.

30 березня 2008 року на виконання Указу Президента України від 25.02.2008 №156/2008 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 01.02.2008 «Про безпеку ядерної енергетики держави», з метою подальшої реалізації державної політики щодо диверсифікації джерел постачання в Україну ядерного палива між ДП «НАЕК «Енергоатом» та компанією «Westinghouse Electric Sweden AB» (м. Вестерос, Швеція) укладено контракт на постачання у 2011–2015 роках ядерного палива для щорічного перевантаження трьох енергоблоків ВВЕР-1000.

У квітні 2014 року підписано Доповнення № 12 до Контракту №1 від 30.03.2008 між ДП «НАЕК «Енергоатом» і компанією «Westinghouse», відповідно до якого розпочато постачання модифікованих паливних збірок ТВЗ-WR, перша партія яких у кількості 42 ТВЗ-WR поставлена у листопаді 2014 року на ЮУАЕС.

У грудні 2014 року ДП «НАЕК «Енергоатом» та «Westinghouse» підписали Доповнення № 13 до Контракту від 30.03.2008 №1, згідно з яким обсяг постачання ядерного палива виробництва компанії «Westinghouse» суттєво розширено. Усього протягом 2015–2020 років передбачено здійснити постачання 30 партій з метою забезпечення шести енергоблоків ВВЕР-1000 (початковий обсяг контракту становив 15 партій для трьох блоків).

Особливістю контракту на постачання ядерного палива з компанією Westinghouse Electric Sweden AB є зобов'язання з боку ДП «НАЕК «Енергоатом» надати Westinghouse Electric Sweden AB ядерний матеріал у формі збагаченого гексафториду урану для подальшого його використання для виробництва паливних збірок.

Вибір постачальників ядерних матеріалів здійснюється в рамках міжнародних конкурсів. Зокрема, з метою забезпечення постачання ядерних матеріалів ДП «НАЕК «Енергоатом» співпрацює з такими провідними компаніями світу, як AREVA (Франція), URENCO (Великобританія), АТ «НАК «Казатомпром» (Казахстан), AUAM (Великобританія), INTERNEXCO (Швейцарія), Trade Tech Energy (США).

Такий підхід дає можливість здійснювати закупівлю ядерних матеріалів на найбільш вигідних умовах.

4. Що Уряд планує робити щодо добудови двох нових енергоблоків на Хмельницькій АЕС?

На підставі Концептуального рішення «Будівництво енергоблоків № 3, 4 на Хмельницькій АЕС» у 2016 році виконано коригування техніко-економічного обґрунтування будівництва енергоблоків № 3, 4 ХАЕС (далі – ТЕО), яке містить «Оцінку впливу на навколишнє середовище» (ОВНС).

Згідно з установленою процедурою щодо проектування об'єктів V категорії складності відкориговане ТЕО у грудні 2016 року надано ДП «Укрдержбудекспертиза» для проведення комплексної державної експертизи.

Звіт ДП «Укрдержбудекспертиза» щодо коригованого ТЕО буде надано до червня 2017 року. Після цього відкориговане ТЕО та проект розпорядження «Про затвердження основних техніко-економічних показників відкоригованого ТЕО будівництва енергоблоків № 3, 4 Хмельницької АЕС» буде внесено на розгляд та затвердження Кабінету Міністрів України.

Схвалення Кабінетом Міністрів України матеріалів відкоригованого ТЕО надасть підстави для прийняття Закону України «Про проектування, розміщення і будівництво енергоблоків №3, 4 Хмельницької АЕС», що дозволить у подальшому розробити Проект будівництва енергоблоків № 3, 4 Хмельницької АЕС.

Для забезпечення фінансування будівництва енергоблоків № 3, 4 Хмельницької АЕС планується реалізація проекту «Енергетичний міст Україна – ЄС», який дозволить імпортувати електроенергію до європейської об'єднаної енергосистеми (ENTSO-E).

Включення в роботу міждержавної ЛЕП Хмельницька АЕС – Жешув є ключовим елементом підвищення енергетичної безпеки України та Польщі і може бути здійснено у дворічній перспективі.

З боку України забезпечено підготовчу роботу щодо розвитку проекту об'єднання української та польської енергосистем. Відбулися переговори та отримано позитивну попередню оцінку з боку Єврокомісії, керівництва ENTSO-E. Операторів національних енергетичних систем Польщі, Румунії, Словаччини та Угорщини поінформовано про впровадження зазначеного Проекту.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.06.2015 № 671-р схвалено Проект та затверджено дорожню карту його реалізації.

Також протягом 2017 року в рамках реалізації будівництва енергоблоків № 3, 4 Хмельницької АЕС планується:

- завершити процедури інформування сусідніх держав у рамках Конвенції ЕСПО;
- виконати регламентні роботи з підтримання будівельних конструкцій у належному технічному стані та забезпечено додаткові обстеження будівельних конструкцій та споруд для уточнення обсягів ремонтно-відновлювальних робіт у Проекті будівництва;